

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av värnpliktslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I samband med riksdagsbehandlingen av statsrådets redogörelse om utvecklingen av Finlands beredskap för fredsbevarande- och humanitär verksamhet ansågs, att det är skäl att utreda det eventuella behovet av att företa partiella ändringar av sådan existerande lagstiftning som är av betydelse med tanke på beredskapstruppen. I enlighet härmed är propositionens syfte att komplettera den författningsgrund som gäller den beredskapstrupp som skall utbildas för internationell krishantering och fredsbevarande verksamhet och som baserar sig på värnpliktslagen, genom att bestämmelser härom fogas till lagen.

I propositionen föreslås att värnpliktslagen ändras så, att till lagen fogas grundläggande bestämmelser om syftet med beväringstjänsten, repetitionsövningarna, den extra tjänstgöringen och de frivilliga övningarna.

Enligt statsrådets säkerhets- och försvarspolitiska redogörelse är en förutsättning för att den strukturförändring som gäller försvarsmaktens framtida organisation och utbildning skall kunna inledas och produktionen av krigstida personal effektivteras att tjänstgöringstiderna för beväringarna ändras. De nya tjänstgöringstiderna föreslås bli 180, 270 och 362 dagar. I det nya systemet träder beväringarna i tjänst två gånger om året. För ca hälften av beväring-

arna omfattar beväringstjänsten 180 dagar. Den del av manskapet som utbildas för speciella uppgifter tjänstgör antingen 270 eller 362 dagar och de som utbildas för ledaruppgifter 362 dagar.

I samband med reformen av tjänstgöringstiden föreslås i propositionen också att bestämmelsen om sådan personlig permission som fastställs enligt beväringstjänstens längd ändras. En förkortning av de kortaste tjänstgöringstiderna förutsätter att utbildningen görs effektivare och sålunda bl.a. att antalet permissioner minskas, för att det skall vara möjligt att hinna utbilda beväringarna för de krigstida uppgifterna. I det nya systemet skulle längden av den såkallade personliga permission som beviljas utan särskilt angiven orsak vara 6, 12 eller 18 dagar beroende på tjänstgöringstidens längd.

Dessutom föreslås att värnpliktslagens bestämmelser om sökande av ändring i förvaltningsärenden ändras så att de stämmer överens med principerna i reformen av medborgarnas grundläggande fri- och rättigheter och den nya förvaltningsprocesslagen.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst. De bestämmelser som hänför sig till de ändrade tjänstgöringstiderna tillämpas från och med 1998 års andra inryckningskontingent.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Värnpliktens syfte

I 75 § regeringsformen bestäms att varje finsk medborgare är skyldig att delta i

fäderneslandets försvar eller att härvid biträda, på sätt därom i lag stadgas. Verkställigheten av denna medborgerliga plikt förverkligas för männens del i första hand i den ordning som anges i värnpliktslagen (452/1950). Med stöd av 1 § värnpliktslagen är varje finsk man värnpliktig för "fäderneslandets och den lagliga samhäll-

sordningens försvar". Värnpliktslagen innehåller grundläggande bestämmelser bl.a. om fullgörande av värnplikten i aktiv tjänst, repetitionsövningar, extra tjänstgöring och frivilliga övningar. Några detaljerade bestämmelser om avsikten med dessa olika kategorier av tjänstgöring ingår däremot inte i lagen.

De värnpliktiga hör enligt ålder, tidigare tjänstgöring och hälsotillstånd antingen till de aktiva trupperna, reserven eller lantvärnet. Under repetitionsövningarna upprätthålls och kompletteras den militärutbildning som meddelats under värnpliktstiden. Målet för bevaringsutbildningen och repetitionsövningarna är att utbilda personal som skall placeras i försvarsmaktens kristida trupper samt att med hjälp av ändamålsenliga utbildningsarrangemang upprätthålla den grundläggande militära beredskapen och förmågan att enligt behov höja denna beredskap.

Beredskapstruppen, som skall utbildas för internationell krishantering och fredsbevarande verksamhet

I statsrådets säkerhetspolitisk redogörelse (SRR 1/1995 rd) ansågs att också Finland framöver måste skapa beredskap för humanitära och fredsbevarande uppdrag som är mer krävande än tidigare.

Utrikesutskottet konstaterade i sitt betänkande om redogörelsen (UtUB 12/1995 rd - SRR 1/1995 rd) att utskottet utgår från att Finlands krishanteringsberedskap utvecklas som ett led i Finlands egen försvarsberedskap och försvarsförmåga. Utskottet ansåg en möjlighet vara det i redogörelsen nämnda förfarandet att försvarsmakten inom ramen för sina anslag utbildar och utrustar en beredskapsbataljon som efter två - tre år skulle kunna sättas in på humanitära och fredsbevarande uppdrag inom ramen för FN och OSSE.

Riksdagen meddelade genom sin skrivelse av den 2 november 1995 att den med anledning av redogörelsen godkänt utlåtandet enligt utrikesutskottets betänkande.

Statsrådet överlämnade den 18 april 1996 till riksdagen en redogörelse om utvecklingen av Finlands beredskap för fredsbevarande och humanitär verksamhet (SRR 2/1996 rd). I redogörelsen föreslog statsrådet att den fredsbevarande och humanitära beredskapen skall utvecklas, - 1) vad den fredsbevarande verksamheten beträffar "genom att

utbildningen av en militär beredskapsstyrka för krishantering inleds som en del av försvarsmaktens utbildningssystem" samt - 2) vad den humanitära beredskapen beträffar "så att personal utbildas och att de resurser som står till buds för olika krishanteringsuppgifter kartläggs".

I sitt betänkande med anledning av redogörelsen (UtUB 10/1996 rd - SRR 2/1996 rd) ansåg utrikesutskottet, att grundlagsutskottet och försvarsutskottet i sina utlåtanden analyserat normgrunden för en beredskapstrupp tillräckligt ingående och befattade sig därför inte vidare med saken.

I sitt utlåtande till utrikesutskottet (GrUU 9/1996 rd - SRR 2/1996 rd) ansåg grundlagsutskottet för sin del att ett utbildningssystem av det slag som föreslås i redogörelsen och som faller under värnpliktslagstiftningen och gör det möjligt att sätta upp en beredskapsstyrka samt till vilket bevaringarna söker sig frivilligt är förenligt med 75 § 1 mom. regeringsformen. Utskottet konstaterade vidare att det ur statsförfattningsrättslig synvinkel inte finns något hinder för en beredskapsstyrka som avses i redogörelsen.

Försvarsutskottet meddelade i sitt utlåtande (FöUU 1/1996 rd - SRR 2/1996 rd) att "utskottet anser det nödvändigt att det tas in grundläggande bestämmelser i värnpliktslagen om utbildning för beredskapstrupper under värnpliktstiden och vid repetitionsövningar samt om att utbildningen är frivillig". Utskottet ansåg vidare att "det främst är fråga om att författningarna bör förtydligas. Detta kan åtminstone delvis åtgärdas när lagarna ses över i andra sammanhang".

Utrikesutskottet tog med stöd av grundlagsutskottets och försvarsutskottets uttalanden in ett ställningstagande i sitt ovan nämnda betänkande enligt vilket "det eventuella behovet att göra partiella ändringar i sådan existerande lagstiftning som är av betydelse med tanke på beredskapstruppen noggrant bör utredas".

Riksdagen meddelade genom sin skrivelse av den 18 juni 1996 att den med anledning av redogörelsen godkänt utlåtandet enligt utrikesutskottets betänkande.

Utbildningen av beredskapstruppen för internationella uppgifter inleddes i och med den kontingent som trädde i tjänst i juli 1996. Personerna i fråga får utöver den normala militära utbildningen utbildning i fredsbevarande uppgifter. Utbildningen kom-

pletteras senare i samband med repetition-sövningarna.

Fullgörandet av beväringstjänsten

De värnpliktigas tjänstgöring i aktiv tjänst, dvs. beväringstjänsten, inleds i regel inom två år efter uppådet, vid 19 eller 20 års ålder. På grund av ansökan om frivillig tjänst eller uppskov kan tjänstgöringen infalla i åldern 17-30 år.

De allmänna dagarna för inträde i beväringstjänsten inom land- och luftstridskrafterna är två per år. Avvikande tider för inträde i tjänst gäller i fråga om luftstridskrafternas pilotkurser, fallskärmsjägarskolan, idrottsskolan, värnpliktsmusikkåren och dyrkursen. Bevärings- och tjänstgöring inom alla försvarsgrenar, land-, sjö- och luftstridskrafterna, samt gränsbevakningsväsendet. Sjöstridskrafterna övergår den 1 juli 1998 till ett system med två kontingenter per år. Tjänstgöringstiderna är för dem som utbildas till ledare 330 dagar och för manskapet beroende på uppgiften 240, 285 eller 330 dagar.

Beväringstjänsten består huvudsakligen av utbildning. Målet är att utbilda personal som kan placeras i försvarsmaktens krigstida trupper. Genom utbildningen upprätthålls dessutom beredskapen.

För att målet skall kunna uppnås ges beväringarna tillräcklig militär kunskap och förmåga för att kunna fungera som en del av sin trupp i de uppgifter som utbildningsgrenen förutsätter. Dessutom får de undervisning i Finlands säkerhetspolitik samt särskilt i de arrangemang som det militära försvaret omfattar som en del av säkerhetspolitiken. Avsikten är att genom att utveckla beväringarnas fysiska kondition skapa ett bestående intresse för idrottsverksamhet inom reserven. Alla ges undervisning i sådana bestämmelser i den internationella rätten som skall tillämpas vid väpnade konflikter samt i allmän medborgarkunskap och förmåga.

Beväringstjänsten fullgörs i första hand vid truppförbanden. Karakteristiskt för beväringstjänsten är att verksamheten baserar sig på truppens agerande, det egna militära disciplinära systemet, den gemensamma inkvarteringen och terrängövningarna. Tjänstgöringen fastställs enligt vecko- och dagstjänstgöringsprogram som är uppgjorda enligt målen för utbildningen.

Avsikten med den grundutbildningsperiod som inleder beväringstjänsten är att ge alla en enhetlig grundutbildning för krigsmän och förmåga att verka inom en militär organisation. Avsikten är dessutom att lära individen att förstå den militära ordningens betydelse för truppen. Grundutbildningens innehåll är i huvudsak det samma för alla och dess längd är 8,5 veckor. Dess centrala delar är stridsutbildning, vapen- och skjututbildning, allmän militär kunskap och förmåga samt säkerhetspolitik. Under utbildningstiden får var och en utbildning för en krigsman och alla avlägger grundexamen för krigsman.

Efter grundutbildningsperioden differentieras utbildningen för beväringarna så att en del utbildas till officerare eller underofficerare i reserven. Huvuddelen av beväringarna utbildas för manskapsuppgifter inom sin utbildningsgren.

Avsikten med beväringutbildningen är således att utbilda beväringarna i en årsklass till fungerande krigstida trupper. Utbildningen i en sammansättning som motsvarar den krigstida truppen sker under en trupputbildningsperiod som varar åtta veckor och som är placerad i det sista avsnittet av manskapets tjänstgöringstid (240 dagar). Övningarna och den övriga verksamheten äger hela tiden rum i den krigstida sammansättningen och i så verkliga förhållanden som möjligt.

Vapenfri tjänst

En värnpliktig som av allvarliga samvets-skäl vilka grundar sig på religiös eller etisk övertygelse inte kan fullgöra sin värnplikt i vapentjänst kan ansöka om vapenfri tjänst. Han beviljas härvid befrielse från vapentjänst under fredstid och fullgör sin beväringstjänst som vapenfri. Tjänstgöringen varar 330 dagar. Ärligen ansöker ca 100 beväringar om vapenfri tjänst.

Ålämningarna

De som har åländsk hembygdsrätt får i stället för att fullgöra värnplikt tjänstgöra på motsvarande sätt vid lots- och fyrinrättningarna eller inom den övriga civilförvaltningen. Eftersom sådan tjänstgöring inte har anordnats är ålämningarna i praktiken befriade från värnpliktstjänstgöringen.

Jehovas vittnen

Värnpliktiga som hör till trossamfundet Jehovas vittnen beviljas på ansökan uppskov för tre år i sänder. Uppskov kan beviljas högst till utgången av det år när den värnpliktige fyller 28 år. Om förutsättningarna för uppskov också efter detta alltjämt föreligger, befrias en värnpliktig som hör till detta trossamfund från värnpliktstjänstgöring under fredstid.

Den frivilliga militärtjänsten för kvinnor

Allt sedan år 1995 har kvinnor i åldern 17-29 år kunnat ansöka om att få fullgöra militärtjänst som frivilliga. En kvinna som förordnats till militärtjänst underlyder de bestämmelser som gäller värnpliktiga. Efter tjänstgöringen överförs kvinnorna till reserven och kallas till repetitionsövningar på samma grunder som männen. Åren 1995 och 1996 antogs sammanlagt mer än 300 kvinnor till tjänstgöring. År 1997 inleder ca 500 kvinnor frivillig militärtjänstgöring.

Bestämmelser om ändringsökande

Bestämmelserna om sökande av ändring i beslut som gäller värnplikten ingår i 8 och 10 kap. värnpliktslagen. I beslut av huvudstaben, staben för militärlänet eller uppstånds-nämnden i ett värnpliktsärende får ändring sökas genom besvär hos centralnämnden för uppståndsärenden. Centralnämnden behandlar sålunda bl.a. uppskovsärenden som hänför sig till beväringstjänsten och repetitionsövningarna samt ärenden som gäller den frivilliga militärtjänsten för kvinnor samt ärenden som gäller sådana personer som har dubbelt medborgarskap.

Centralnämnden för uppståndsärenden är ett av statsrådet tillsatt organ och högsta besvärinstans i värnpliktsfrågor. Centralnämnden består av en lagfaren ordförande och vice-ordförande vilka har erfarenhet av domarbefattning, samt fyra övriga medlemmar, av vilka två skall vara lagfarna och två sådana officerare i minst stabsofficersgrad som är förtrogna med värnpliktsärenden. Nämnden tillsätts för fyra år i sänder.

Enligt lagen skall besvär som anförs hos centralnämnden för uppståndsärenden behandlas och avgöras i brådsökande ordning. Beslut som gäller en värnpliktigs duglighet för tjänst får inte överklagas. Centralnämndens

beslut är slutligt.

1.2. Bedömning av nuläget

Beväringstjänst, repetitionsövning, extra tjänstgöring och frivillig övning är begrepp vars innehåll särskilt inom försvarsmakten är vedertaget och känt, men som hittills inte har definierats i lagstiftningen. Likaså ges den i punkt 1.1 avsedda utbildningen för beredskapstrupp med stöd av värnpliktslagen, men några uttryckliga bestämmelser därom ingår inte i lagen. För tydlighetens skull borde bestämmelser om dessa frågor ingå i värnpliktslagen.

De nuvarande tjänstgöringstiderna för beväringarna baserar sig på värnpliktslagen av år 1950. Lagen stiftades på rekommendation av försvarsrevisionskommittén, som verkade åren 1945 - 1949. Enligt kommitténs förslag blev tjänstgöringstiderna då 240 och 330 dagar. Tjänstgöringstiderna har ända tills nu förblivit oförändrade, frånsett ett tillägg som gjordes i slutet av 1980-talet, varvid också en tjänstgöringstid på 285 dagar togs i bruk. För närvarande tjänstgör ca 40 % av beväringarna 330 dagar, ca 20 % 285 dagar och ca 40 % 240 dagar.

Under den tid systemet för tjänstgöringstiderna varit i kraft har krigföringen till sin natur blivit allt mer teknisk och komplicerad. Den militära tekniken har avancerat starkt och utvecklas alltjämt i accelererande takt. Hanteringen av utrustningen kräver allt mer yrkeskunskap och specialisering. Eftersom de ungas utbildningsnivå i medeltal har stigit, kan också beväringarna ges mera krävande uppgifter än förut. Detta förutsätter en tillräckligt lång och effektiv utbildningstid. Å andra sidan finns det inom försvarsmakten många sådana uppgifter som kunde övas in också på kortare tid än åtta månader.

Det nuvarande systemet har medfört vissa olägenheter som gäller utbildningsarrangemangen och användningen av personalen. Garnisonerna belastas på ett ojämnt och oekonomiskt sätt. Antalet beväringar som tjänstgör vid garnisonerna under ett års tid är som högst ca 30 000 och som lägst drygt 15 000. Dessutom är utbildningen av truppena som helhet förknippad med vissa problem. Den för två år sedan förnyade ledarskapsutbildningen innebar för aspiranterna att praktikperioden för ledarskap blev lika lång som för gruppcheferna, varigenom beredskapen att fungera som militärbefälhavare

förbättrades. De beväringar som fungerar under officersaspiranternas ledarskap överförs dock till reserven tre månader tidigare än sina chefer.

I statsrådets säkerhets- och försvarspolitisk redogörelse (SRR 1/1997 rd) beskrivs de allmänna faktorer som inverkar på utvecklingen av försvarssystemet i Finland. Till dessa faktorer hör bl.a. förändringarna i vår säkerhetsomgivning, teknifieringen av vapensystemen, de väpnade styrkornas minskade numerär samt verkningarna därav på hur krigsbilden förändras. I redogörelsen föreslås en strukturförändring som gäller hela försvarsmakten och där ett av de centrala målen är att effektivisera funktionsdugligheten hos vårt försvarssystem, som baserar sig på allmän värnplikt. Ändringen av beväringarnas tjänstgöringstider är en del av den helhet genom vilken den strukturella reformen genomförs.

Avsikten är enligt redogörelsen att minska försvarsmaktens krigstida sammansättning från 540 000 till 430 000 personer. Samtidigt dimensioneras den fredstida organisationen och beväringarnas utbildning bättre än för närvarande med tanke på produktionen av krigstida trupper.

Reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna, Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter och förvaltningsprocesslagen framhåller individens ställning och rättsskydd på så sätt, att de bestämmelser om sökande av ändring i värnpliktslagen som härrör från 1950-talet inte längre till alla delar är aktuella.

Förvaltningsdomstolskommissionen, som tillsattes av justitieministeriet med uppgift att utveckla förvaltningsdomstolssystemet, ansåg i sitt betänkande (kommittébetänkande 1997:4) som överlämnades den 28 januari 1997, att det inte är skäl att överföra den grupp av ärenden som behandlas i centralnämnden för uppståndsärenden till de regionala förvaltningsdomstolarna, som enligt kommissionens förslag bör upprättas i stället för de nuvarande länsrätterna. I betänkandet konstateras att det, eftersom ärendenas antal är ringa och också kännedomen om försvarsmakten är av betydelse för behandlingen av ärendena, är skäl att alljämt bibehålla det förfarande enligt vilket de behandlas i centralnämnden. Nämndens oberoende och opartiskhet understryks av behörighetsvillkoren för ordföranden.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

Definition av syftet med beväringstjänsten, repetitionsövningarna, den extra tjänstgöringen och de frivilliga övningarna

Såsom ovan under punkt 1.1 har konstaterats, anges i värnpliktslagen att syftet med värnplikten är att försvara fäderneslandet och den lagliga samhällsordningen. Värnplikten fullgörs i huvudsak i form av beväringstjänst, repetitionsövningar, extra tjänstgöring och frivilliga övningar. Även om den grundläggande avsikten med tjänstgöringen givetvis är att ge färdigheter för de uppgifter som försvaret av fosterlandet och den lagliga samhällsordningen förutsätter, finns det överhuvudtaget inga bestämmelser om ändamålet med värnpliktstidens ovan nämnda deletapper.

Enligt förslaget fogas till värnpliktslagen bestämmelser om avsikten med beväringstjänstgöringen och de därtill hörande repetitionsövningarna, den extra tjänstgöringen samt de frivilliga övningarna.

Syftet med beväringstjänsten är enligt den föreslagna definitionen att utbilda och träna de värnpliktiga för olika slag av uppgifter inom det militära försvaret, vilket för sin del skapar förutsättningar för produktion av de olika slag av trupphelheter som behövs i händelse av krig.

Syftet med repetitionsövningarna, den extra tjänstgöringen och de frivilliga övningarna föreslås för sin del vara att upprätthålla den militära kunskap och förmåga som de värnpliktiga inhämtat under beväringstiden och att ge övning däri, samt att ge utbildning i mera krävande uppgifter, att göra de värnpliktiga förtrogna med den utveckling som ägt rum på det militära försvarets område och att skapa förutsättningar för truppernas övningar i de sammansättningar som de planeras fungera i under krigstida förhållanden eller i internationella krishanteringsuppgifter.

Beredskapstruppen, som skall utbildas för internationell krishantering och fredsbevarande verksamhet

Det har ansetts vara förenligt med vårt nationella intresse att upprätta en internationell beredskapstrupp och likaså har det ansetts vara ekonomiskt och ändamålsenligt

med tanke på vårt försvarssystem att truppen organiseras i samband med försvarsmaktens utbildningssystem. I statsrådets redogörelse SRR 2/1996 rd konstateras, att det finns skäl att anse att utbildningen för fredsbevarande verksamhet förkovrar de värnpliktigas färdigheter främst för försvaret av fosterlandet. I grundlagsutskottets utlåtande till utrikesutskottet (GrUU 18/1995 rd) om regeringens proposition (RP 185/1995 rd) med förslag till lag om ändring av den s.k. lagen om fredsbevarande verksamhet (514/1984) instämmer grundlagsutskottet i den ståndpunkt som ingår i regeringens proposition och enligt vilken den som fullgör tjänstgöring enligt värnpliktslagen samtidigt, genom att delta i utbildningen för fredsbevarande verksamhet, får övning i sådana färdigheter som det även annars är meningen att han skall inhämta. Deltagandet i utbildningen står sålunda inte i konflikt med värnpliktens syfte enligt grundlagen.

I den gällande värnpliktslagen regleras inte utbildningen av värnpliktiga för internationella uppgifter. På grund av att det för en del av de värnpliktiga är möjligt att använda en del av beväringstjänsttiden för sådan utbildning för beredskapstrupp som syftar till internationell krishantering och fredsbevarande verksamhet är det motiverat att skapa en klar rättslig grund för detta genom att föra in en bestämmelse om saken i värnpliktslagen.

Reformen av tjänstgöringstiderna

Enligt förslaget förnyas beväringarnas tjänstgöringstider. Tjänstgöringstiden föreslås vara 180 dagar för manskapet, 270 eller 362 dagar för manskap som skall ges specialutbildning samt 362 dagar för dem som erhåller ledarskapsutbildning. Som följd härav blir tjänstgöringstiden kortare för den del av manskapet som skall ges kortare utbildning, men däremot längre för dem som skall utbildas för ledaruppgifter och för den del av manskapet som skall utbildas för de mest krävande specialuppgifterna. I medeltal förkortas tjänstgöringstiden med en månad.

Avsikten med reformen av tjänstgöringstiderna är att utveckla och effektivera utbildningens innehåll, att förbättra möjligheten att producera personal för krigstida trupper samt att anpassa beväringstjänsten till verksamheten i det övriga samhället. Den årliga styrkan av en beväringåldersklass är ca 30 000

man. De föreslagna tjänstgöringstiderna innebär en utjämning av antalet personer som skall utbildas och optimerar kapaciteten när det gäller användningen av garnisonerna. Genom de nya arrangemangen frigörs ca 7 000 bäddplatser, och det blir möjligt att omplacera personal och minska antalet garnisoner. Som följd av de ändrade tjänstgöringstiderna minskar antalet beväringss dagar, och därigenom uppstår en årlig kostnadsinbesparing om ca 45 milj. mk. Avsikten är att de medel som på så sätt inbesparas i första hand skall användas till att förbättra beväringarnas sociala ställning.

Inom det nya systemet hemförlovas beväringssledarna samtidigt som de beväringar vilka de utbildar. Härvid placeras ledarna och manskapet tillsammans som färdiga trupper i den krigstida organisationen. Den krigstida enhet som utbildas förblir en sammanhållen trupp under hela den sex månader långa utbildningsperioden.

I det nya systemet träder de värnpliktiga i tjänst inom alla försvarsgrenar i januari och juli. De ändrade tjänstgöringstiderna kan leda till att de beväringar som erhåller sex månaders utbildning inte får tillräcklig erfarenhet av vinterförhållanden, eller överhuvudtaget ingen sådan erfarenhet. Bristen på vintererfarenhet kan ersättas med repetitionsövningar som äger rum på vintern.

Skillnaden mellan den kortaste och den längsta tjänstgöringstiden ökar enligt förslaget från tre till sex månader. Härvid bör särskild uppmärksamhet fästas vid tjänstgöringsmotivationen när det gäller dem som tjänstgör 12 månader och särskilt den del av manskapet som erhåller specialutbildning samt de beväringar som utbildas till underofficerare.

De inbesparingar som uppstår genom att antalet beväringssdagar minskar kommer de beväringar som tjänstgör den längre tiden (9-12 mån.) till godo som ekonomisk ersättning för att deras utbildning är längre än de övrigas.

Under den tid beredningen av reformen av tjänstetidsarrangemanget pågått har samarbete bedrivits med undervisningsmyndigheterna och undervisningsväsendet i syfte att få till stånd ett system enligt vilket specialutbildningen, som innebär längre tjänstgöringstid, skulle ge tilläggs poäng vid läroinrättningarnas inträdesförhör, medan ledarskapsutbildning samt ledarskaps erfarenhet och annan utbildning och övervakad praktik

skulle räknas en studerande till godo som studieveckor eller kurser vid läroanstalterna. Avsikten är också att utveckla utbildningen inom vissa utbildningsgrenar så, att den ger stöd för yrkesexamina. Dessutom skulle beväringar som fullgör den längre tjänstgöringen ges stöd för självstudier som siktar till yrkesexamina.

Enligt förslaget får beväringarna använda en dag per månad för så kallad personlig permission. De beväringar som förordnats att tjänstgöra längre tid än sex månader får dock efter sex månaders tjänstgöring två dagar personlig permission per månad.

Ändringar som har samband med förvaltningsprocesslagen

De grundläggande bestämmelserna om ändringssökande i förvaltningsärenden ingår i förvaltningsprocesslagen (586/1996). Riksdagen fogade till sitt svar på regeringens proposition med förslag till förvaltningsprocesslag ett uttalande där den förutsatte, att de bestämmelser om besvär förfarandet som ingår i olika gällande lagar och förordningar inom de enskilda förvaltningsområdena justeras. Beroende på situationen bör de antingen förenhetligas med förvaltningsprocesslagen, upphävas som onödiga eller till behövliga delar ändras till hänvisningar till bestämmelserna i förvaltningsprocesslagen.

I motiveringen till förvaltningsprocesslagen nämns centralnämnden för uppståndsärenden som ett exempel på en sådan i 1 § förvaltningsprocesslagen avsedd särskild myndighet som till sin natur är en nämnd vilken inrättats för behandlingen av besvärärenden.

Förvaltningsprocesslagen omfattar principen om allmän besvär rätt, enligt vilken det bör var möjligt att besvara sig över ett beslut i ett förvaltningsärende. Regeringsformens 16 § ger var och en rätt att få ett beslut som gäller hans rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt lagskipningsorgan.

Vad sådana beslut i värnpliktsärenden som meddelas av huvudstaben, staben för militärlänet och uppståndsämnden beträffar föreslås besvärsvägen vara den samma som förut. Enligt förslaget skall ändring sålunda alltjämt enligt nuvarande praxis sökas hos centralnämnden för uppståndsärenden, vars beslut är slutligt. Systemet garanterar att besvär, vilka ofta kräver synnerligen brådskande behandling, kan avgöras sakkunnigt,

tillräckligt snabbt och så att rättsskyddssynpunkterna beaktas på ett behörigt sätt.

Förbudet enligt 37 § 3 mom. värnpliktslagen mot att anföra besvär över ett beslut som gäller en värnplikts duglighet till tjänst bör, genom att det direkt berör individens rättigheter och skyldigheter, numera anses strida mot artikel 6 i Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter (Fördr S 19/1990) och, efter reformen angående de grundläggande fri- och rättigheterna, också mot 16 § regeringsformen. Besvärsförbudet föreslås också nu bli upphävt. Besvärinstans i dessa frågor är härvid, liksom överhuvudtaget i värnpliktsfrågor, centralnämnden för uppståndsärenden.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Reformen av tjänstetiden

Reformen av tjänstgöringstiden medför en årlig inbesparing om ca 45 milj. mk i fall tjänstgöringstiden förkortas med i medeltal en månad. Som beräkningsgrund har använts reduceringen av beväringutbildningens volym med ca tio procent, vilket innebär en årlig minskning av beväringdygnet med ca 855 000. De direkta inbesparingarna uppstår i fråga om kostnaderna för dagspenning och resor samt utgifterna för livsmedel, hälsovård och underhåll av fastigheter. Avsikten är att de inbesparingar som reformen medför skall komma de beväringar som tjänstgör den längre tiden (9-12 mån.) till godo som ekonomisk ersättning för att deras utbildning är längre än de övrigas.

Den reform som gäller systemet för dagspenning och avgiftsfria resor anpassas till de utgiftsramar som har fastställts för försvarsministeriets förvaltningsområde så att arrangemanget inte medför behov av ytterligare anslag.

Frågorna gällande dagspenningen och antalet avgiftsfria resor regleras inte på lagnivå. De därav föranledda kostnadseffekterna följer sålunda inte direkt av föreliggande lagförslag.

3.2. Verkningar i fråga om organisation och personal

Ändringen av systemet för tjänstgöringstiden bidrar till möjligheterna att utveck-

laförsvarsmaktens fredstida organisation så att den bättre än för närvarande tjänar utbildningen av de krigstida trupperna. På grund av ändringen av systemet för tjänstgöringstiden kan särskilt den personal som sysslar med utbildningsuppgifter ges tilläggsresurser. Ett samarbetsförfarande har inletts i saken.

De övriga ändringar som föreslås i propositionen har inte några verkningar i fråga om organisation eller personal.

4. Beredningen av propositionen

Propositionen baserar sig delvis på stats

rådets ovan nämnda redogörelser och på material som uppkommit vid behandlingen av dem i riksdagen.

Propositionen har beretts som tjänsteupdrag vid försvarsministeriet i samarbete med huvudstaben. Utlåtande om propositionen har erhållits från staben för gränsbevakningsväsendet. Ett informations- och diskussionsmöte om reformen av beväringarnas utbildningssystem har ordnats för Beväringförbundets representanter.

DETALJMOTIVERING

1. Lagförslaget

3 a §. I paragrafen föreslås enligt vad som anförs i den allmänna motiveringen ingå en bestämmelse om syftet med beväringstjänsten. Beväringstjänstens syfte är på det individuella planet att ge den värnpliktige militär baskunskap och elementär militär förmåga. Med tanke på rikets försvar och försvarsberedskapen är det nödvändigt att försvaret kan förfoga inte bara över på så sätt utbildade individer utan också över truppheter vilka är utbildade och tränade samt ändamålsenligt utrustade för att kunna samarbeta såsom större enheter. En dylik s.k. produktion av trupper som för personalens del baserar sig på utbildning av de värnpliktiga är också en av truppförbandens mest centrala uppgifter.

I paragrafens 2 mom. ingår, enligt vad som föreslogs vid behandlingen i riksdagen av det avsnitt i statsrådets redogörelse som gäller beredskapstruppen, en grundläggande reglering av den utbildning i internationell krishantering och fredsbevarande uppgifter som ges värnpliktiga under beväringstiden och repetitionsövningarna. Utbildningen ges vid ett sådant truppförband vars uppgift när det gäller produktion av trupper är att få tillstånd en beredskapstrupp. Utbildningen kan kortvarigt arrangeras också utomlands. Den skapar för sin del förutsättningar för Finlands deltagande i mera krävande freds-

bevarande uppgifter än hittills.

5 §. Av skäl som anförs i den allmänna motiveringen föreslås i paragrafen att nya tjänstgöringstider för de värnpliktiga tas i bruk i samband med reformen av utbildningssystemet.

Tiden för beväringstjänsten föreslås vara minst 180 dagar. För de beväringar vilka skall utbildas för sådana uppgifter inom manskapet som förutsätter speciella färdigheter föreslås tjänstetiden vara 270 och för de beväringar som utbildas till officerare och underofficerare samt för sådana specialuppgifter inom manskapet som ställer de högsta kraven 362 dagar. Antalet tjänstgöringsdagar för de beväringar vilka har den längsta tjänstgöringstiden har valts så att de praktiska arrangemangen vid garnisonerna när det gäller hemförlövningen av den föregående kontingenten och den nya kontingentens inträde i tjänst skall förlöpa smidigt och utan onödigt överlappning.

7 a §. I anknytning till definitionen av beväringstjänstens syfte föreslås att i den nya 7 a § som fogas till lagen skall ingå en allmänt hållen reglering av syftet med repetitionsövningarna, den extra tjänstgöringen och de frivilliga övningarna. Ävsikten med dessa tjänstgöringsavsnitt är att ge sådan utbildning och träning som behövs för att upprätthålla och utveckla den militära kunskap och förmåga som inhämtats under beväringstiden samt att möjliggöra utbildning

för mera krävande uppgifter, samt att trupper som har bildats inom reserven skall kunna tränas i sådana helheter som motsvarar de uppgifter som planerats för dem.

15 §. En värnpliktig kan befrias från beväringstjänsten under fredstid om han upprepade gånger konstateras vara oförmögen till tjänstgöring. Om han har hunnit vara i aktiv tjänst minst sex månader anses han med stöd av 2 mom. ha fullgjort sin aktiva tjänstgöring helt och hållet. I och med att tjänstgöringstiderna allmänt förkortas föreslås att kravet på sex månaders minimitjänstgöringstid ändras till fem månader.

16 §. Enligt den gällande lagen har en värnpliktig rätt att utan särskilt angiven orsak få permission under 14 - 16 dagar, vilken fastställs enligt tjänstgöringstidens längd. Dagarna i fråga betraktas som tjänstetid. Förkortningen av manskapets tjänstgöringstider med två månader förutsätter dock att antalet permissioner minskas för att det skall vara möjligt att i intensivare takt och effektivare än förut utbilda beväringarna för krigstida uppgifter under tjänstgöringstiden. Å andra sidan borde antalet personliga permissioner på motsvarande sätt ökas när den längsta tjänstgöringstiden förlängs till 362 dagar. Enligt förslaget ändras det system enligt vilket den personliga permissionen fastställs enligt tjänstetidens längd så, att beväringarna har rätt till en permissionsdag per månad och att den personliga permissionens längd efter sex månaders tjänstgöring ökar till två dagar per månad. Enligt förslaget är det nya antalet permissionsdagar i paragrafens 1 mom. sålunda 6, 12 och 18.

31 §. I denna paragraf bestäms om rätten för värnpliktiga som fyllt 17 år att träda i beväringstjänst som frivilliga. En skriftlig ansökan därom skall tillställas staben för militärlänet inom en av försvarsministeriet utsatt tid. I praktiken har det visat sig att de vilka ansöker om att få träda i tjänst som frivilliga smidigt kan placeras på sina tjänstgöringsställen också med synnerligen kort varsel. Enligt förslaget slopas därför i paragrafen kravet på att ansökan skall lämnas in inom en tid som fastställs på ministerinivå. Dessutom föreslås en precisering av formuleringen i paragrafen vad tidpunkten för inlämnande av ansökan beträffar.

33 §. I paragrafens 5 mom. ingår en grundläggande reglering angående återkallande av ett utbildningsförordnande som meddelats en värnpliktig och om verkningar-

na därav på tjänstgöringstidens längd. Den längre tjänstgöringstid på 285 eller 330 dagar som fastställts med stöd av lagens 5 § skall därvid förkortas till 240 eller 285 dagar enligt vad som bestäms genom förordning. När systemet för tjänstgöringstiden förnyas föreslås att tjänstetiderna på 240 och 285 dagar förkortas till 180 och 270 dagar. Enligt förslaget görs motsvarande ändring också i 33 § 5 mom.

37 §. I beslut av staben för militärlänet eller uppåndsämnden i ett värnpliktsärende får ändring sökas genom besvär hos centralnämnden för uppåndsärenden. Besvärsskriften får enligt 1 mom. också tillställas länsmannen eller polisinrättningen, som sänder den vidare till staben för militärlänet.

Eftersom också huvudstaben meddelar sådana beslut i värnpliktsärenden, i vilka ändring med stöd av 45 § värnpliktslagen får sökas genom besvär hos centralnämnden för uppåndsärenden, föreslås att också huvudstaben nämns i förteckningen i paragrafens 1 mom. samt på motsvarande sätt i 2 mom.

Eftersom det i praktiken sällan förekommer att en besvärsskrift tillställs besvärsmyndigheten genom förmedling av truppförbandet, länsmannen eller polisen, föreslås att omnämmandet av dessa myndigheter i 1 mom. slopas eftersom det inte längre behövs. Likaså föreslås att det i 2 mom. nämnda kravet på att protokoll som gjorts upp vid staben för militärlänet skall sändas till centralnämnden för uppåndsärenden slopas, eftersom man i praktiken upphört att göra upp protokoll över besvärärenden vid staben för militärlänet.

Enligt paragrafens 3 mom. får beslut som gäller en värnpliktigs duglighet till tjänst inte överklagas.

Enligt vad som anförs i den allmänna motiveringen bör det anses, att besvärsförbudet i fråga inte överensstämmer vare sig med artikel 6 i Europarådskonventionen om mänskliga rättigheter eller med 16 § regeringsformen. Bestämmelsen föreslås därför utgå från paragrafen.

Dessutom ändras paragrafens formulering så att den motsvarar den terminologi som används på andra ställen i värnpliktslagen.

38 §. I denna paragraf bestäms om avgörande av besvärärenden vid centralnämnden för uppåndsärenden. Vad beträffar de procedurer som skall iaktas vid behandlingen föreslås att till paragrafen fogas en hänvisning till förvaltningsprocesslagen. Ändringen

innebär bl.a. att muntlig behandling blir möjlig vid centralnämnden för uppståndsärenden.

2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart den har antagits och blivit stadfäst.

Avsikten är att försvarsmaktens förnyade fredstida utbildningsorganisation skall träda i kraft enligt en så snabb tidtabell som möjligt. Det nya systemet för de värnpliktigas tjänstgöringstid tillämpas enligt förslaget redan på de värnpliktiga som för första gången förordnas att träda i tjänst den 6 juli 1998. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga som träder i tjänst före den nämnda dagen men efter att denna lag har trätt i kraft likasom även för dem som är i tjänst när denna lag träder i kraft föreslås bli fastställd enligt de bestämmelser som gäller vid ikraftträdandet. I övergångsskedet skulle således två system för tjänstgöringstiden tillämpas jämsides.

3. Lagstiftningsordning

Enligt 75 § regeringsformen är varje finsk medborgare skyldig att delta i fäderneslandets försvar eller att biträda härvid enligt vad som bestäms i lag. Männen har i lag påförts värnplikt, men genom olika slag av lagstiftningsavgöranden har en del av Finlands medborgare lämnats helt utanför värnpliktslagens tillämpningsområde eller helt eller delvis befriats från fullgörande av denna skyldighet. För kvinnornas del bestäms överhuvudtaget inte i lag om någon motsvarande förpliktelse. En kvinna kan dock frivilligt söka sig till militärtjänst, varvid hon efter att ha tjänstgjort den i lagen angivna tiden jämställs med en värnpliktig (lagen om frivillig militärtjänst för kvinnor, 194/1995, 1, 4 och 5 §). Invånarna i landskapet Åland är inte i sig befriade från värnplikten (4 § värnpliktslagen och 12 § självstyrelselagen för Åland, 1144/1991), men eftersom för dem inte i lag stadgas om ersättande tjänstgöring förverkligas värnplikten inte i praktiken för de åländska männen. På grund av bristande duglighet för tjänstgöring kan en värnpliktig av hälsoskäl befrias från tjänstgöring under fredstid eller helt och hållet från fullgörande av värnplikt (Värnpliktslagen 12, 13 och 45 §). Grunden för befrielse från tjänstgöring under krigstid,

repetitionsövningar och extra tjänstgöring kan dessutom vara den värnpliktiges tjänsteställning eller uppgift. Sålunda är bl.a. riksdagsmännen och statsrådets ledamöter befriade från den ovan nämnda tjänstgöringen (F om befrielse från fullgörande av värnplikt i vissa fall, 635/1968). Konkretiseringen av värnplikten till en tjänstgörings-skyldighet har dessutom begränsats i värnpliktslagen på grundval av åldern så, att de män som underskrider eller överskrider vissa fastställda åldersgränser inte är tjänsteskyldiga. Den i regeringsformen föreskrivna skyldigheten att delta i försvaret gäller sålunda inte alla medborgare på samma sätt. Det har dock ansetts att godtagbara skäl finns för undantagen.

De nu föreslagna tjänstgöringstiderna på 180, 270 och 362 dagar innebär visserligen olika belastning för olika värnpliktiga, men tjänstgöringstidernas längd har fastställts på grundval av de mål som försvarsmakten ställt upp för utbildning och verksamhet i syfte att få till stånd en så effektiv försvarsberedskap som möjligt med tillgängliga resurser. Därför kan inte heller tjänstgöringstider av olika längd anses försätta medborgarna i olika ställning utan godtagbart skäl.

Med stöd av de grunder som anförts ovan anser regeringen, att lagförslaget till denna del kan behandlas i den ordning som gäller för stiftande av vanlig lag.

Som ny reglering ingår i lagförslaget bestämmelser om syftet med beväringstjänsten, repetitionsövningarna, den extra tjänstgöringen och de frivilliga övningarna. Syftet med bestämmelserna är att ge innehåll åt allmänt kända och traditionella begrepp som hänför sig till verkställigheten av värnplikten och som inte tidigare definierats på lagnivå. Genom regleringen utvidgas inte begreppet fosterlandets försvar, så som det definieras i 75 § 1 mom. regeringsformen, utan de olika avsnitten av värnpliktens fullföljande ges endast ett konkret innehåll.

Som ny reglering ingår i lagförslaget en bestämmelse om den grundutbildning som är en förutsättning för deltagande i militär krishantering och fredsbevarande verksamhet och som skall ges i samband med beväringstjänsten. Grundlagsutskottet har i enlighet med vad som anförts ovan i den allmänna motiveringen i sitt utlåtande till utrikesutskottet med anledning av statsrådets redogörelse om utvecklandet av Finlands beredskap för fredsbevarande- och

humanitär verksamhet ansett att ett utbildningssystem av det slag som föreslås är förenligt med 75 § 1 mom. regeringsformen. Den grundutbildning som deltagandet i militär krishantering och fredsbevarande verksamhet förutsätter främjar och utvecklar de färdigheter som skapas hos de värnpliktiga när de fullgör den i värnpliktslagen före

skrivna tjänstgöringsskyldigheten.

Med stöd av vad som anförts ovan anser regeringen att lagförslaget också till dessa delar kan behandlas i den ordning som gäller för stiftande av vanlig lag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av värnpliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värnpliktslagen av den 15 september 1950 (452/1950) 5 §, 15 § 2 mom., 16 § 1 mom., 31 §, 33 § 5 mom., 37 § och 38 § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 5 § och 16 § 1 mom. i lag 1169/1988, 15 § 2 mom. i lag 387/1971, 31 §, 33 § 5 mom. och 38 § 1 mom. i lag 1260/1992 och 37 § delvis ändrad i nämnda lagar 1169/1988 och 1260/1992, samt

fogas till lagen nya 3 a och 7 a § som följer:

3 a §

Syftet med beväringstjänsten är att utbilda och träna de värnpliktiga för uppgifter inom det militära försvaret och att på så sätt bidra till att skapa förutsättningar för produktion av de truppelheter som som behövs i händelse av krig.

I samband med beväringstjänsten och repetitionsövningarna kan sådan militär grundutbildning som deltagandet i internationell krishantering och fredsbevarande verksamhet förutsätter ges. Utbildningen kan kortvarigt anordnas också utomlands.

5 §

Tiden för beväringstjänsten är minst 180 dagar. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga som skall utbildas för sådana genom förordning närmare angivna uppgifter inom manskapet, som förutsätter speciella färdigheter, är 270 dagar. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga som utbildas till officerare och underofficerare samt för sådana genom förordning närmare angivna specialuppgifter inom manskapet vilka ställer de högsta kraven är 362 dagar.

7 a §

Syftet med repetitionsövningarna, den extra tjänstgöringen och de frivilliga övningarna är

1) att göra det möjligt att upprätthålla den militära kunskap och förmåga som inhämtats under beväringstjänsten och att få övning däri samt att ge utbildning för mera krävande uppgifter,

2) att göra de värnpliktiga förtrogna med de förändringar som utvecklingen inom det

militära försvaret för med sig, samt

3) att göra det möjligt för truppelheterna att öva i den sammansättning som är planerad för dem.

15 §

Om en värnpliktig som med stöd av 1 mom. befriats från aktiv tjänst under fredstid har varit minst fem månader i aktiv tjänst anses han ha fullgjort sin aktiva tjänstgöring.

16 §

En värnpliktig har rätt att enligt den i 5 § angivna tiden för beväringstjänsten få personlig permission under 6, 12 eller 18 dagar, vilken beviljas utan särskilt angiven orsak, samt dessutom att få faderskapsledighet under 6 dagar i samband med att ett eget barn föds. Har han under sin tjänstgöringstid utmärkt sig särskilt kan han, om förhållandena medger det, få duglighetspermission under sammanlagt högst 30 dagar.

31 §

Om en värnpliktig som har fyllt 17 år önskar träda i beväringstjänst som frivillig skall han före utgången av det år när han fyller 18 år tillstålla staben för militärlänet en skriftlig ansökan därom.

33 §

Om en värnpliktigs utbildning enligt 1-3 mom. på en kurs eller ett utbildningsavsnitt måste avbrytas av hälsoskäl eller av andra

orsaker som är oberoende av den värnplikti-
ge, kan den längre tjänstgöringstid som en-
ligt 5 § fastställts för honom med hans sam-
tycke förkortas till 180 eller 270 dagar enligt
vad som bestäms genom förordning.

37 §

I beslut av huvudstaben, staben för militär-
länet eller uppbådsnämnden i ett värnpliktsä-
rende får ändring sökas genom besvär hos
centralnämnden för uppståndsärenden.
Besvärsskriften får också tillställas den myn-
dighet som fattat beslutet. En besvärsskrift
som gäller ett beslut av uppståndsärenden
skall dock tillställas staben för det militärlän-
et som saken gäller. Besvär skall anföras inom
30 dagar från den dag då ändringssökanden
fick del av beslutet.

Huvudstaben eller staben för militärlänet
skall inom åtta dagar efter det besvärsskrif-
ten inkommit sända den jämte därtill höran-
de handlingar och sitt eget utlåtande till cen-
tralnämnden för uppståndsärenden.

Beslut om förordnande till eller inkallande
i tjänst verkställs trots att besvär har anförts.

38 §

Besvär som anförts hos centralnämnden

för uppståndsärenden skall behandlas och av-
göras i brådskande ordning. Beslut som
meddelats i saken skall utan dröjsmål genom
förmedling av huvudstaben eller staben för
militärlänet tillställas ändringssökanden. Vid
ärendets behandling i centralnämnden för
uppståndsärenden iaktas i övrigt vad som
bestäms i förvaltningsprocesslagen
(586/1996).

Denna lag träder i kraft den
199 .

Bestämmelserna i 5 §, 15 § 2 mom., 16 §
1 mom. och 33 § 5 mom. denna lag
tillämpas på de värnpliktiga som för första
gången förordnas att träda i tjänst den 6 juli
1998 eller därefter. Tjänstgöringstiden för de
värnpliktiga som träder i tjänst före nämnda
dag men efter att denna lag har trätt i kraft
liksom även för de värnpliktiga som är i
tjänst när denna lag träder i kraft fastställs
enligt de bestämmelser som gäller när denna
lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen
förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Helsingfors den 24 oktober 1997

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Försvarsminister *Anneli Taina*

Lag

om ändring av värnpliktslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i värnpliktslagen av den 15 september 1950 (452/1950) 5 §, 15 § 2 mom., 16 § 1 mom., 31 §, 33 § 5 mom., 37 § och 38 § 1 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder, 5 § och 16 § 1 mom. i lag 1169/1988, 15 § 2 mom. i lag 387/1971, 31 §, 33 § 5 mom. och 38 § 1 mom. i lag 1260/1992 och 37 § delvis ändrad i nämnda lagar 1169/1988 och 1260/1992, samt

fogas till lagen nya 3 a och 7 a § som följer:

Gällande lydelse

5 §

Tiden för beväringstjänsten är minst 240 dagar. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga som skall utbildas för sådana genom förordning närmare angivna uppgifter inom manskapet, som förutsätter speciella färdigheter, är 285 dagar. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga som utbildas till officerare och underofficerare samt för sådana genom förordning närmare angivna specialuppgifter inom manskapet, som ställer de högsta kraven, är 330 dagar.

Föreslagen lydelse

3 a §

Syftet med beväringstjänsten är att utbilda och träna de värnpliktiga för uppgifter inom det militära försvaret och att på så sätt bidra till att skapa förutsättningar för produktion av de trupphelheter som som behövs i händelse av krig.

I samband med beväringstjänsten och repetitionsövningarna kan sådan militär grundutbildning som deltagandet i internationell krishantering och fredsbevarande verksamhet förutsätter ges. Utbildningen kan kortvarigt anordnas också utomlands.

5 §

Tiden för beväringstjänsten är minst 180 dagar. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga som skall utbildas för sådana genom förordning närmare angivna uppgifter inom manskapet, som förutsätter speciella färdigheter, är 270 dagar. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga som utbildas till officerare och underofficerare samt för sådana genom förordning närmare angivna specialuppgifter inom manskapet, som ställer de högsta kraven, är 362 dagar.

7 a §

Syftet med repetitionsövningarna, den extra tjänstgöringen och de frivilliga övningarna är

1) att göra det möjligt att upprätthålla den militära kunskap och förmåga som inhämtats under beväringstjänsten och att få övning däri samt att ge utbildning för mera krävande uppgifter,

2) att göra de värnpliktiga förtrogna med de förändringar som utvecklingen inom det militära försvaret för med sig, samt

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3) att göra det möjligt för trupphelheterna att öva i den sammansättning som är planerad för dem.

15 §

Har värnpliktig, som med stöd av 1 mom. befriats från aktiv tjänst under fredstid, varit minst sex månader i aktiv tjänst, anses han ha fullgjort sin aktiva tjänstgöring.

Om en värnpliktig som med stöd av 1 mom. befriats från aktiv tjänst under fredstid har varit minst fem månader i aktiv tjänst anses han ha fullgjort sin aktiva tjänstgöring.

16 §

En värnpliktig har rätt att enligt den i 5 § angivna tiden för beväringstjänsten få personlig permission under 14, 15 eller 16 dagar, vilken beviljas utan särskilt angiven orsak, samt dessutom att få faderskapsledighet under 6 dagar i samband med att ett eget barn föds. Har han under sin tjänstgöringstid utmärkt sig särskilt kan han, om förhållandena medger det, få duglighetspermission under sammanlagt högst 30 dagar.

16 §

En värnpliktig har rätt att enligt den i 5 § angivna tiden för beväringstjänsten få personlig permission under 6, 12 eller 18 dagar, vilken beviljas utan särskilt angiven orsak, samt dessutom att få faderskapsledighet under 6 dagar i samband med att ett eget barn föds. Har han under sin tjänstgöringstid utmärkt sig särskilt kan han, om förhållandena medger det, få duglighetspermission under sammanlagt högst 30 dagar.

31 §

Önskar en värnpliktig som fyllt 17 år träda i beväringstjänst såsom frivillig, skall han inom en av försvarsministeriet utsatt tid senast det år då han fyller 18 år tillstålla staben för militärlänet en skriftlig ansökan därom.

31 §

Om en värnpliktig som har fyllt 17 år önskar träda i beväringstjänst som frivillig skall han före utgången av det år när han fyller 18 år tillstålla staben för militärlänet en skriftlig ansökan därom.

33 §

Om en värnpliktigs utbildning enligt 1-3 mom. på en kurs eller ett utbildningsavsnitt måste avbrytas av hälsoskäl eller av andra orsaker som är oberoende av den värnplikti-ge, kan den längre tjänstgöringstid som enligt 5 § fastställts för honom, med hans samtycke förkortas till 240 eller 285 dagar enligt vad som stadgas genom förordning.

Om en värnpliktigs utbildning enligt 1-3 mom. på en kurs eller ett utbildningsavsnitt måste avbrytas av hälsoskäl eller av andra orsaker som är oberoende av den värnplikti-ge, kan den längre tjänstgöringstid som enligt 5 § fastställts för honom, med hans samtycke förkortas till 180 eller 270 dagar enligt vad som bestäms genom förordning.

37 §

I beslut av staben för militärlänet eller uppbdänsnämnden i ett värnpliktsärende får ändring sökas genom besvär hos centralnämnden för uppbdänsärenden. Besvärsskriften får också tillställas staben för militär-

37 §

I beslut av huvudstaben, staben för militärlänet eller uppbdänsnämnden i ett värnpliktsärende får ändring sökas genom besvär hos centralnämnden för uppbdänsärenden. Besvärsskriften får också tillställas den myn-

Gällande lydelse

länet eller närmaste truppförband, länsman eller polisinsättning, som utan dröjsmål skall sända den till staben för militärlänet. Besvär skall anföras inom 30 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Staben för militärlänet skall inom åtta dagar efter det besvärsskriften inkommit sända den jämte därtill hörande handlingar samt sitt eget utlåtande och protokoll i ärendet till centralnämnden för uppståndsärenden.

Beslut, som angår värnpliktigs duglighet till tjänst, må ej överklagas.

Beslut om inkallande i tjänst verkställs trots att besvär har anförts.

38 §

Besvär som anförts hos centralnämnden för uppståndsärenden skall behandlas och avgöras i brådskande ordning. Beslut som meddelats i saken skall utan dröjsmål genom förmedling av staben för militärlänet tillställas ändringssökanden.

Föreslagen lydelse

dighet som fattat beslutet. En besvärsskrift som gäller ett beslut av uppståndsämnden skall dock tillställas staben för det militärlänet som saken gäller. Besvär skall anföras inom 30 dagar från den dag då ändringssökanden fick del av beslutet.

Huvudstaben eller staben för militärlänet skall inom åtta dagar efter det besvärsskriften inkommit sända den jämte därtill hörande handlingar och sitt eget utlåtande till centralnämnden för uppståndsärenden.

Beslut om förordnande till eller inkallande i tjänst verkställs trots att besvär har anförts.

38 §

Besvär som anförts hos centralnämnden för uppståndsärenden skall behandlas och avgöras i brådskande ordning. Beslut som meddelats i saken skall utan dröjsmål genom förmedling av *huvudstaben eller staben* för militärlänet tillställas ändringssökanden. *Vid ärendets behandling i centralnämnden för uppståndsärenden iakttas i övrigt vad som bestäms i förvaltningsprocesslagen (586/1996).*

Denna lag träder i kraft den 199 .

Bestämmelserna i 5 §, 15 § 2 mom., 16 § 1 mom. och 33 § 5 mom. denna lag tillämpas på de värnpliktiga som för första gången förordnas att träda i tjänst den 6 juli 1998 eller därefter. Tjänstgöringstiden för de värnpliktiga som träder i tjänst före nämnda dag men efter att denna lag har trätt i kraft liksom även för de värnpliktiga som är i tjänst när denna lag träder i kraft fastställs enligt de bestämmelser som gäller när denna lag träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.